

VÉRTES

ErdeiVándor



Aktív
Magyarország



ErdeiVándor
ÚTIKALAUZ

Személyes adataim

Név:

Iskola:

Vándortáborom időpontja:

Az útvonal felelőse, aki a tábor időtartama alatt szükség esetén hívható:

Malatidesz Beáta | malatidesz.beata@vertour.hu | 06 30 407 3310

A Vértesi Erdei Vándortábor útvonal erdész házigazdája a **Vérteserdő Zrt.**

2800 Tatabánya, Dózsakert u. 63. | 06 34 316-733 | titkarsag@verteserdo.hu | verteserdo.hu

Az Erdei Vándortáborok szervezője az **Országos Erdészeti Egyesület**

1021 Budapest, Budakeszi út 91. | 06 1 201 6293 | info@erdeivandor.hu | erdeivandor.hu

KEDVES ERDEI VÁNDOR, ÜDVÖZLÜNK A VÉRTESBEN!

Az előtted álló hét nap az erdő titkainak és értékeinek megismerésével telik majd. Nagyon reméljük, hogy olyan élményben lesz részed, amely élethosszig összeköt a természet szeretetével és védelmével.

Az Erdei Vándortábor Programot azért hívtuk életre, hogy minél több fiatal személyes tapasztalatokat szerezhessen a magyar erdőkről, testközelből találkozasson mind-azzal, amit a természetismeret, a biológia vagy a földrajz órán tanult. Nem túlzás azt mondani, hogy a változó klímában az erdők az egészséges természeti környezet, és így az emberiség fennmaradásának egyik zálogát jelentik. Ismerd meg tehát értékeit, és váljon életed részévé ezeknek az értékeknek a védelme!

A Vérteserdő Zrt. a Vértes- és a Gerecse-hegységek, valamint a Császári-dombság és a Bakonyalja tájegységeken, mintegy 46000 hektár erdőterületet kezel. Az erdő- és vadgazdálkodási tevékenységek évszázados szaktudásra, tapasztalatra és hagyományokra épülnek. Egyensúlyt teremtve a hagyományos – tartamos és fenntartható - erdőgazdálkodási, valamint közjóléti feladatok között. Mindenkinek jó szívvel ajánljuk a Vértes változatos természeti és kulturális látványosságait, melyek megőrzése, fenntartása és fejlesztése kiemelt fontosságú az erdőgazdaság számára. A vándortábor e vidék sokszínűségébe enged betekintést.

Az erdei vándortábor során érezd jól magad, élvezd és ismerd meg az erdőt, és térj vissza ide mihamarabb!

Országos Erdészeti Egyesület



TÚRÁZNI CSAK OKOSAN, SZÉPEN!

Az alábbiakban összefoglaljuk az erdőjárással kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat, hogy saját és társaid érdekében minden erdei vándor gondos és körültekintő turista-ként léphessen be az erdőbe. Ne feledjük: az erdő állatok és növények ezreinek élőhelye, otthona, ezért viselkedjünk benne jó vendéghez illő, kellő tisztelettel!

Tájékozódás

A biztonságos túrázás legfontosabb eleme a jó tájékozódás. Bár sokaknál lehet digitális eszköz (pl. GPS, mobil applikáció), az út során mindig legyen nálunk **papíralapú turista-térkép**, hiszen nincs mindig elég erős jel, vagy lemerülhet az eszközünk akkumulátora. Ismerjük meg a turistatérképek jelzéseit! Az Erdei Vándortáborok legnagyobb részben **jelzett turistaúton** haladnak, így a jelzéseket követve eljutunk a napi célunkig.

- A jelzéseknek négy alapvető színe van: **a kék, a piros, a sárga és a zöld**. Ezeket a térképek legtöbbször a szín nagy kezdőbetűjével jelölik (K, P, S, Z).
- A jelzések alaptípusa a **sáv**, ami az egyes színekben így néz ki: 
- **Kereszt** jelzéssel általában a sáv jelzéseket összekötő, vagy a településekhez átkötő utakat jelölik. Így néz ki például a kék kereszt jelzés: 
- **Háromszög** jelzéssel a hegycsúcsokra vagy kilátókhoz vezető utakat jelölik. Ilyen például a piros háromszög jelzés: 
- A **négyzet** jelzés a sáv jelzésekről leágazó, fontosabb helyre (pl. szálláshelyre) vezető utakat jelölik. Például a sárga négyzet: 
- **Kör** jelzéssel a forrásokhoz, kutakhoz vezető utakat jelölik. Így néz ki például a piros kör jelzés: 
- **Omega** jelzés jelöli a barlangokhoz vezető utakat, mint például a sárga barlang jelzés: 
- Az **L alakú** jelzés a romokhoz, műemlékekhez vezető utakat jelöli, mint például a piros L jelzés: 
- A **Mária Út** egy Közép-Európán átívelő zarándok- és turistaút-hálózat. Ennek útvonalát jelöli különböző színekkel ez a jelzés: 



Mire figyelj a táborhelyen?

- Egy nyár alatt erdei vándorok százai fordulnak meg a táborhelyeken, ezért mindenkit arra kérünk, hogy **olyan állapotban hagyja a táborhelyét, amilyen állapotban át szeretné venni!**
- **Ha a felszereléseden bármi igazítanivaló van**, vagy meg kell szárítani az elázott ruháid, az érkezés után minél hamarabb láss hozzá, mert a reggeli indulás előtt nem biztos, hogy lesz rá idő!
- Továbbindulás előtt gondosan pakoljatos be és ellenőrizzéd a felszereléseket, hogy **semmi fontos dolog ne maradjon hátra!**
- **Tűzet csak a kijelölt tűzrakóhelyeken szabad gyújtani!** Tűzrakás előtt tájékozódj a vándortábor vezetőjétől, hogy nincs-e érvényben tűzgyújtási tilalom, a tilalom ugyanis a kijelölt tűzrakóhelyekre is vonatkozik!
- **Legyen ez az év legzöldebb hete!** Tartsátok be a kiadvány hátoldalán olvasható javaslatokat, és találjátok ki további vállalásokat a környezet védelme érdekében!

Mire figyelj útközben?

- A kirándulás ütemét a legkisebbek, illetve a gyengébb állóképességűek haladásához igazítsuk! **Soha ne hagyjuk magukra a tapasztalatlanabb társainkat – még viccből sem!**
- Az erdőterületen előforduló kullancsok elleni legjobb védekezés a megfelelő öltözet (zárt cipő, hosszúnadrág), és a különböző riasztószerek használata. Egyes kullancsok által terjesztett betegségek ellen védőoltással is lehet védekezni. Kirándulás után mindig vizsgáljátok át magatokat!
- **Természetvédelmi területen** tilos a növények és az állatok, valamint azok élőhelyeinek veszélyeztetése vagy elpusztítása!
- Az erdő természeti értékeit mi, emberek veszélyeztetjük a legjobban. Ezért az út során **ne térjete le a kijelölt turistautakról!** A felesleges taposás ugyanis évtizedekkel visszavetheti a fiatal erdők növekedését, elpusztítja a védett növényeket és azok élőhelyeit.
- És végül a legfontosabb: **figyelj a társaidra**, hogy együtt, közös élményekkel, vidáman válhassatok erdei vándorokká!



1. nap

MÓR – CSUKA-FORRÁS

Útvonal: Mór – Török-sánc – Csuka-forrás

Napi útvonalhossz: 9,2 km

Napi szintemelkedés/lejtés: 262 m/157 m

Akár vonattal, akár busszal érkeztek Móra, a város főútján haladó  jelzésen kell elhagynotok a települést keleti-északkeleti irányban. Ha gondoljátok, indulás előtt fa-gyizzatok egyet, mert miután elértétek az erdőt, tulajdonképpen csak hét nap múlva keveredtek ki a vértesi rengetegből. Az első napi túra jó bemelegítésül szolgál, szint-különbségek is lesznek benne. Az erdőben már a  jelzésen kell haladnotok, amely elvezet a Török-sánc mellett. Azt elhagyva a  jelzésre álltok rá, amelyen elérhető a makadámút, és végig lefelé haladva a tábor. Az útvonal érinti az úgynevezett Jágera-kasztót, az útról is látható a rendhagyó módon összenőtt két fa. A táborfoglalás után felfedezhetitek a közeli Csuka-tó és Tankscapda-tó élővilágát.



Tankscapda-tó





Tavaszi erdő a Vértesben

Tudtad?

Vértes-hegység – A Dunántúli-középhegység része. A földrajzi definíció szerint nem is hegység, mivel a legmagasabb csúcsa (Nagy-Csákány, 487 méter) sem haladja meg az 500 méteres tengerszint feletti magasságot. E néhány méter hiányzó szintkülönbség ellenére helyenként a szaggatott felszíni formáknak, a mély szurdokvölgyeknek és a sziklakibúvásos kopároknak köszönhetően igazán vadregényes hegység képét mutatja. Nevét a legenda szerint onnan kapta, hogy I. András királyunk seregei 1050-ben megfutamították III. vagy Fekete Henrik német-római császárnak az országba betört hadait. Az egykori főváros, Székesfehérvár falai alól fejvesztetten menekülő német katonák a hegyek közé érve elhajigálták a vértjeiket, hogy gyorsabban eliszkolhassanak az őket lovakon üldöző magyarok elől. A szerteszét heverő páncélok után lett a hegység neve Vértes.



Csuka-tó

Török-sánc – A hegység öt ismert kővára mellett a móri községhatárban egy késő bronzkori vagy kora vaskori földvár sáncai láthatók. A népi elnevezés ellenére a törökökhöz semmi köze az egykori erődítménynek. Jelentős feltárások ugyan nem történtek itt, mégis előkerült néhány római kori téglatöredék a földből. Akkoriban, a római korban feltehetőleg tégláégetés folyhatott a területen. A közelben több helyen jó minőségű agyaglelőhely található. A Fazekas-gödrök és a Gerencsértér elnevezés arról árulkodik, hogy a fazekasipar a későbbiekben is jelentős volt a térségben.

Jägerakasztó – Két egymás mellett álló és összenőtt cserfát emleget a népi nyelv ezen a néven. A szájhagyomány szerint még a grófi időkben a rabsicok (orvvadászok) a lábánál fogva lógattak fel e helyütt egy, a gondjaira bízott erdőt nagyon lelkiismeretesen védő erdészt.

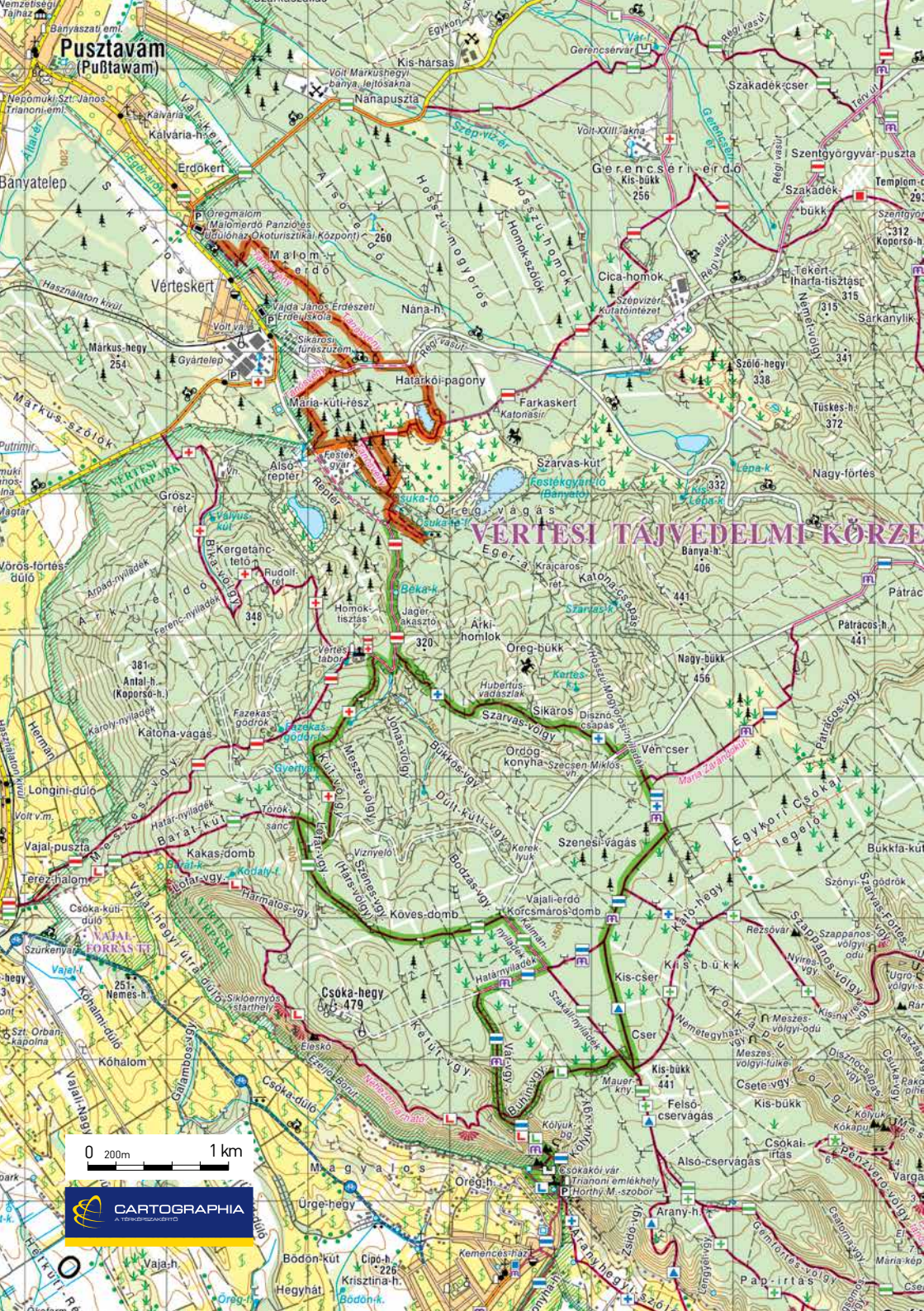
Kakukkfű – A táborhely területén fellelhető gyógynövény. Fertőtlenítő gyógytea készíthető belőle, mely megvéd a betegségektől és hosszabbítja a sejtek életét. Kiváló immunerősítő. Vérbőséget fokozó hatása miatt javítja a vérkeringést.



Illatos fűszer- és gyógynövényünk, a kakukkfű



A híres Jägerakasztó



2. nap CSUKA-FORRÁS KÖRTÚRA

**Útvonal: Csuka-forrás – Vajda János Erdészeti Erdei Iskola –
Malomerdő Panzió – Csuka-forrás**
Napi útvonalhossz: 8,67 km
Napi szintemelkedés/lejtés: 64m/64m

Az első táborban töltött éjszaka és az akklimatizálódás után a Malomerdő tanösvény bejárásával egy pihentető túrát tehetnek meg. Az útvonal mentén információs táblák segítik a tájékozódást, melyek különböző témakörökkel ismertetik meg a túrázókat: szót ejtenek a talajfajták tulajdonságairól, az egykori bányákat érintő tájrendezési tevékenységekről, a vizes élőhelyek fontosságáról és élővilágáról, valamint az erdő-felújítás módszereiről. A Malomerdő Panzió elérésével lehetőségek nyílnak dámszarvasokkal, őzekkel és egy muflonkossal találkozni.



Kilátás a csókakői várból

Ha szeretitek a kihívásokat, próbáljátok ki a csókakői körtúrát! A nem elhanyagolható távolság mellett komoly szintkülönbséget is le kell küzdenetek, mert az útvonal elhalad a Dél-Vértés legmagasabb csúcsa, a 475 méteres Nagy-Bükk közelében, és a csókakői várhoz is komoly kaptatón lehet feljutni. A várból gyönyörű panorámát csodálhattok meg. Látni fogjátok, hogy a Csák nemzetség miatt erre a stratégiai pontra építette a Fehérvár-Győr utat felügyelő erődítményt. A várban hosszan el lehet időzni, és nem is árt szusszanni egyet, mert hosszú lesz a táborhoz vezető visszaút. (Útvonalhossz: 16,3 km; szintemelkedés/lejtés: 402/402 m.)



Tudtad?

Dámszarvas – A vadbemutatóban is látható szarvasfélénk a hazai öt nagyvadfaj (dámszarvas, gímszarvas, őz, muflon, vaddisznó) egyike. A gímszarvasunknál kisebb testű szarvas hímje (bikának nevezzük) jellegzetes lapátos agancsot hord, és szemben a gímszarvassal, az egész élete folyamán többé-kevésbé látható pettyeket visel. E Közel-Keletről származó vadfaj feltehetőleg a rómaiaknak köszönhetően került az egykori Pannóniába. Már az ókorban kedvelt vadaskerti vad volt. Ma is előszeretettel tartják zárt területen, mivel a többi szarvasfélével ellentétben könnyen szelődül, és a zsúfoltságot is könnyebben viseli.

Párást, amely októberben történik, barcogásnak nevezi a vadásznyelv. Olyankor az ún. barcogóteknőt kaparó bikák egymás közelében hallatják horkoláshoz hasonló, vagy rőfögésszerű hangjukat, és ádáz csatákat folytatnak a nőstények (tehenek) kegyeiért. A tavasz végén, nyár elején világra jövő szaporulatot borjúnak mondják a vadászok. A tehen egy évben rendszerint egy borjút hoz világra, nagyon ritka az ikerellés. A szaporodási időszakban a bikák már növesztik az új agancsukat, ugyanis a szarvasfélék a fejküket, a csontanyagú agancsot minden évben elhullajtják, és újat növesztenek. Nyár végén az addig finom, szőrös bőrrel bevont ún. barkát letisztítja a bika, és előtűnik a kemény csont. Ezzel viselője újra készen áll arra, hogy megverekedhessen a nőstényekért.

Szent László pénz – 40–50 millió éves óriási eukarióta egysejtűek (Nummulites sp.) megkövesedett maradványa. A legenda szerint, amikor Szent László király seregével menekült a besenyők elől, apró köveket szórt a földre, azon imádkozván, hogy arany-

nyá változik. Abban bízott, hogy az ellenség inkább megáll és összegyűjti az aranyat, így ők megmenekülhetnek. Így is lett, de amint a zsebükbe tették a hamis aranyat, az nyomban visszaváltozott kővé. Ezalatt az idő alatt a király már messze járt.



Dámszarvas



Szent László pénze



Muflon



Őz

Csókakői vár – Az öt vértesi kővár egyike. Első írásos említése a 13. század végéről való. A Csák nemzetség építette, később Károly Róberté lett, majd több birtokosa is volt. Közéjük tartozott például Corvin János és Bakócz Tamás. A csókakői vár Fehérvár 1543-as elfoglalása után került a törökök kezére. A török hódoltság idején Fehérvár egyik előretolt helyőrségeként szerepelt, komoly hadászati jelentősége volt. A romos vár feltárási és helyreállítási munkáit 1995-ben a Csókakői Várbarátok Társasága kezdeményezte. A napjainkban is folyó renoválásnak köszönhetően a legépebb, ma is látogatható vértesi vár.

3. nap

CSUKA-FORRÁS – SZENTGYÖRGYVÁR

Útvonal: Csuka-forrás – Szentgyörgyvár

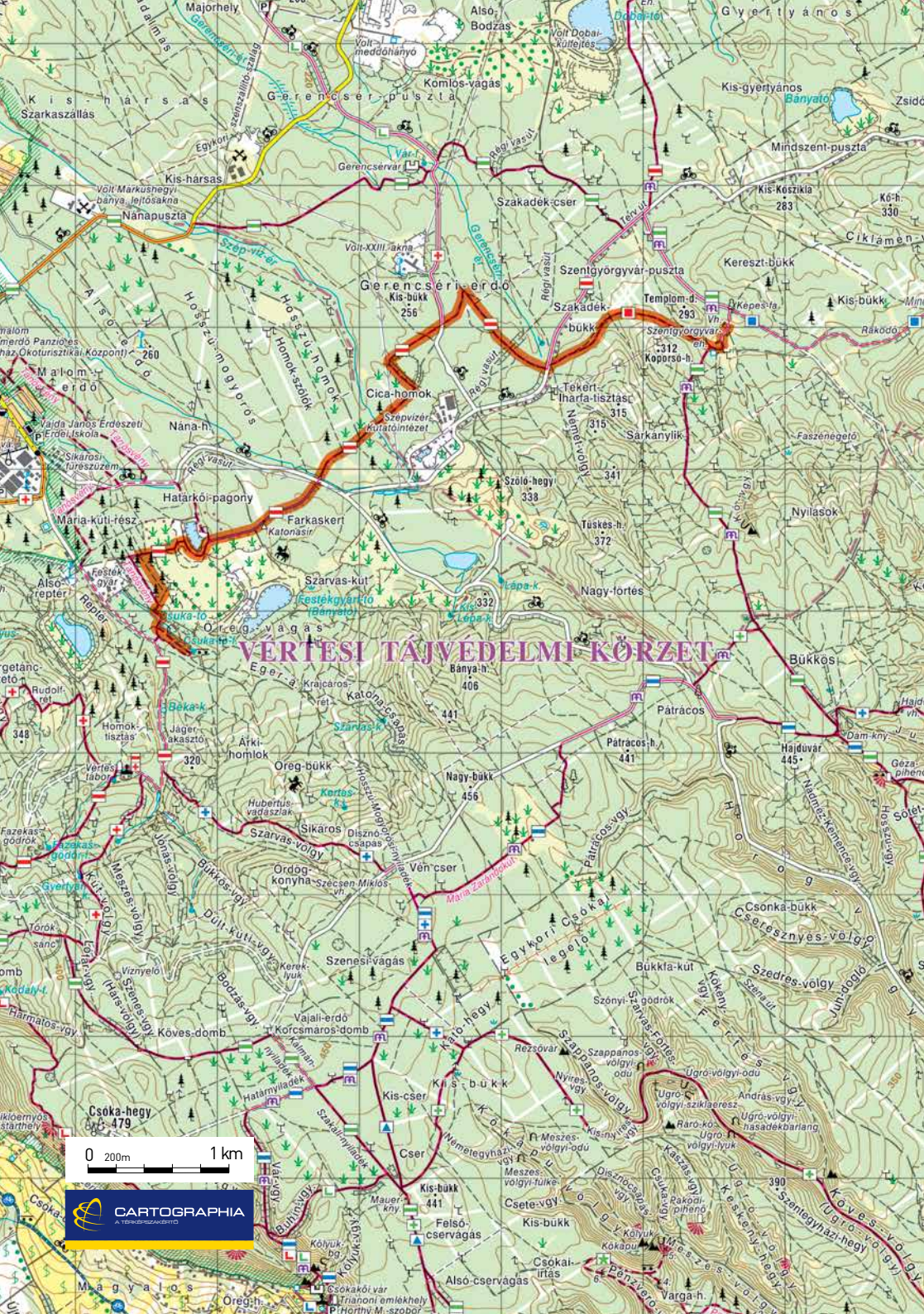
Napi útvonalhossz: 7,0 km

Napi szintemelkedés/lejtés: 67 m/57 m

A harmadik nap sor kerül az első táborváltó túrára: a Csuka-forrástól egy nem túl megerőltető menettel juthattok el Szentgyörgyvárra. A  jelezte útvonal átvág egy azonális bükkösön (a bükkövezeten kívül található bükkös), ahol meg láthatjátok, milyen az úgynevezett természetszerű erdőgazdálkodás: matuzsálemi korú fák között sűrűn állnak a fiatal egyedek, amit a szaknyelv újulatnak nevez. A második táborhely a vadászház udvarán, az erdőgazdaság telepítette gyümölcsös mellett található.



Ösbükkös





Tudtad?

Hogyan határozhatjuk meg az égtájak irányát? – Nyilván mindenki ismeri a mon-dókát: előttem van észak, hátam mögött dél, balra a Nap nyugszik, jobbra pedig kél. Ez a módszer jól útba igazíthat minket. Az északi irányt a fák mohos oldalának segít-ségével is meghatározhatjuk, de úgy esetenként tévedni is lehet, mert sokszor a moha nem az északi oldalon nő, hanem ott, ahol lefolyik az esővíz a fáról; ami egy délre dőlő fánál lehet a déli oldal is. Szintén az északi irányt mutatja déli 12 órakor a függőlege-sen leszúrt pálca, bot árnyéka.

Mindamellet, hogy jelzi az időt, a terepen történő tájékozódást is segítheti az analóg karóra. Ilyen óra (vagy mutatós kvarcóra) segítségével – amennyiben látszik a Nap –, képesek lehetünk meghatározni az égtájak irányát. Az irányok meghatározásához pontosan járó és a téli időszámítás szerint beállított órára van szükségünk. A karunkat tartsuk úgy, hogy az óra számlapja vízszintes legyen, és a kismutató mutasson a Nap felé. Felezzük meg a kismutató és a 12-es szám közötti szöget, és a szögfelező fogja jelezni az észak-déli irányt. A vonalnak az a vége mutatja az északi irányt, amelytől délelőtt jobbra, délután pedig balra van a Nap.

Éjszaka a csillagos égbolt is eligazíthat minket. Ha a Nagy Göncöl két hátsó „kerekét” összekötjük és meghosszabbítjuk úgy, hogy a vonalra rámérjük a két csillag távolsá-gának ötszörösét, akkor pontosan az Északi Sarkcsillaghoz „jutunk” (ami egyébként a Kis Göncöl rúdjának a vége).



4. nap SZENTGYÖRGYVÁR KÖRTÚRA

Útvonal: Szentgyörgyvár – Gerencsérvár – Dobai-tó – Szentgyörgyvár

Napi útvonalhossz: 9,0 km

Napi szintemelkedés/lejtés: 96/96 m

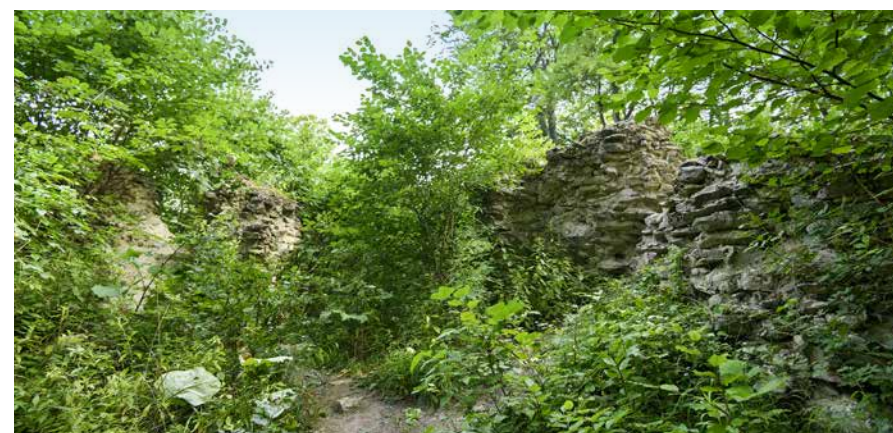


Dobai-tó

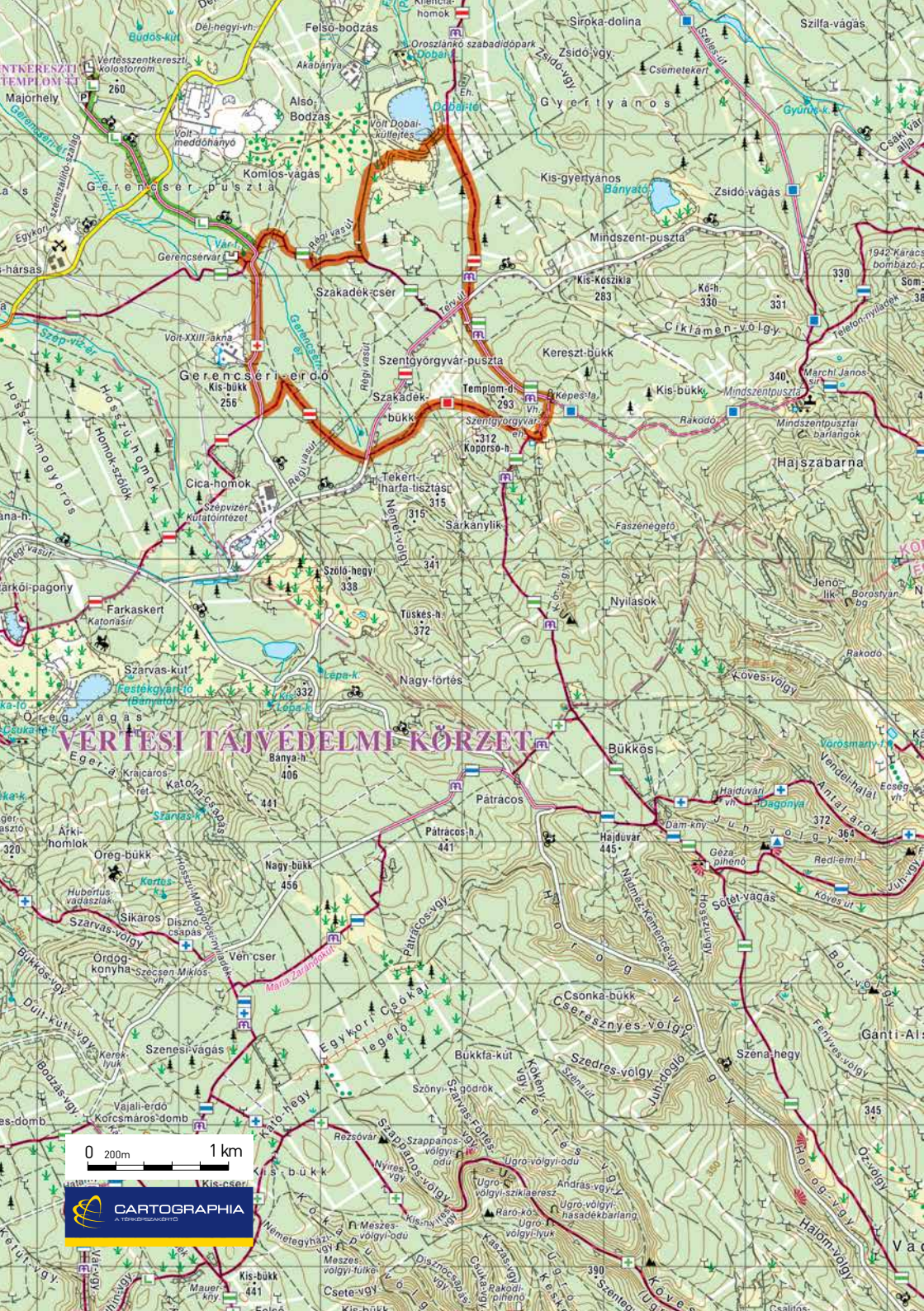
A szentgyörgyvári körtúra során a  jelzés,  útvonalon látogathattok el a közeli Gerencsérvárhoz. A várom mellett, a Szabadság-, más néven Vár-forrás-nál lévő asztaloknál, padoknál pihenhetek meg, hogy aztán újult erővel indulhassatok tovább a Dobai-tó felé. Az utat a  és egy egyedi jelzés mutatja. A , majd a  jelzésen térhetek vissza a szentgyörgyvári táborba.



A  jelzést követve, egy kis kitérővel felkereshetitek a Vértesszentkereszti kolostorromot is. Útvonalhossz: 13 km; szintemelkedés/lejtés: 139m/139 m



Gerencsérvár romja





Tudtad?

Gerencsértár – Feltehetőleg a 13. században épült. Valójában nem is vár volt, hanem főúri lakótorony, aztán a későbbiekben a királyi vadászterülethez tartozó vadászlak. Neve a fazekasságra utal, régen ugyanis gerencsérnek nevezték a fazekasokat. Az egykori várúr lányának (Ujlaki Klára) és a szintén vértesi Vitányvár kapitányának (Hédervári Imre) szerelmét egy régi legenda örökíti meg.

Fűben, fában orvosság – Ezt hirdeti a népi bölcsesség. A letűnt korok embere nem járt patikába, a gyógyszereket maga készítette el, jobbára a környezetében található növényekből, többek között az árulkodó nevű nagyzezerjófűből. Vigyázni kell azonban, mert a helytelenül alkalmazott gyógynövények nagy bajt okozhatnak! Nem csak a gombák lehetnek mérgezők, hanem például a jóízű nadragulya. Semmilyen ismeretlen gombát, bogyót, levelet nem szabad fogyasztani! A medvehagyma és a gyöngyvirág levele kísértetiesen hasonlít egymásra; virágzás előtt könnyű összekeverni a két növényt, de míg a medvehagymának kedvező élettani hatása lehet, addig a gyöngyvirág halálos mérgezést okozhat.



Medvehagyma



Nagyzezerjófű



Gyöngyvirág



Nadragulya



Forrás a Gerencsértár romjainál

Szent Imre legendája – „Igen értékes és érdekes szájhagyományt hallottam Klock Ferenc tanártól, amelyet ő két öreg, Szili és Izmini nevű paraszttól hallott. Őseik már évszázadok óta Mór lakói voltak. E szerint a Székesfehérvárról Pannonhalmra felé lovagló Imre herceget és Mór apátot egy, a pogány magyar urak által felbérelt ember – nem pedig vaddisznó – támadta meg a dobosi erdőben, a Kilici-dombon.” Így tartja számon a szájhagyomány Szent Imre herceg halálát. A történeti kutatások is ezt erősítik. Feltételezhető tehát, hogy a herceget a pogány urak által küldött Vadkan nevű férfi ölte meg – tudjuk meg a Pro Vértess tájékoztatása alapján.



Fűben, fában orvosság

5. nap SZENTGYÖRGYVÁR – KŐHÁNYÁS

Útvonal: Szentgyörgyvár – Mindszentspuszta – Kőhánás

Napi útvonalhossz: 10,4 km

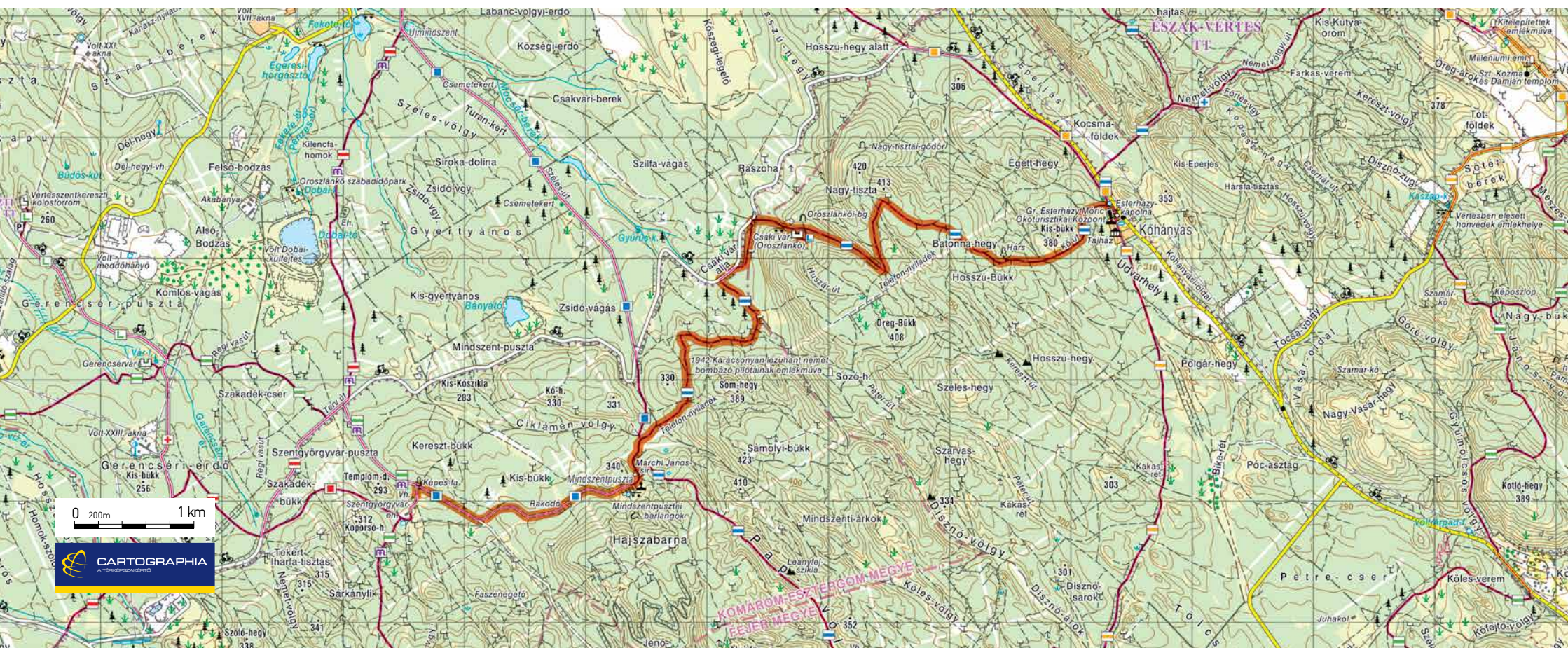
Napi szintemelkedés/lejtés: 220 m/182 m

Az ötödik nap átköltöztök Szentgyörgyvárról Kőhánásra. A túra -en és a  jelzésen haladó nyomvonala keresztülhalad Mindszentspusztán, érinti Oroszlánkő várát, illetve az Oroszlánkői-barlangot.

A táborfoglalás után pihenjétek ki magatokat, majd mindenképpen érdemes megnéznetek a kőhánási kápolnát és a kicsiny tavacsskát.



A kőhánási kápolna





Tudtad?

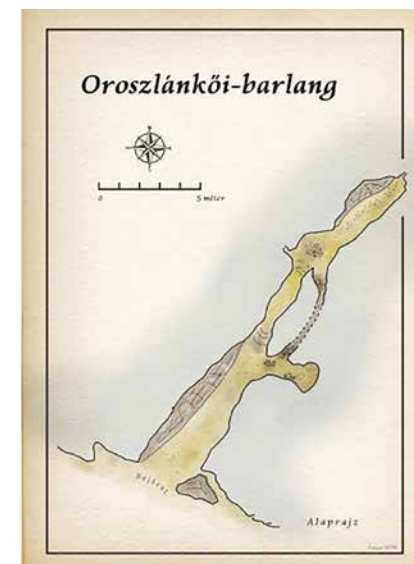
A II. világháború a Vértesben – A nagy világégés nem kímélte a térséget, a háború vége felé kegyetlen harcok dúltak fel a Vértest. A hegység lábainál harckocsicsata zajlott: a német csapatok a visszavonulásuk során jelentős erőket vontak össze a térségben, megpróbálták megállítani a szovjet hadsereget. A hegység egyes pontjain a mai napig láthatók az egykori lövészárkok és ütegállások maradványai. A háborúról árulkodnak az erdei katonasírok és a környékbeli emlékművek is.

Polcz Alaine: Asszony a fronton – Híres írónőnk talán legolvasottabb könyvében a II. világháborúban ezen a tájon (Mindszentpusztán és Csákváron) történt borzalmas eseményeket örökíti meg.

Oroszlánkő vára – A Csák nemzetség építette, Csáki-várként is említik. A kiskirályok idejében a Csák nemzetség birtokát védő erődítmény volt, de országos hadi jelentőséggel nem rendelkezett, még az Árpád-korban lerombolták. A romos vár a 17. században az Esterházy család birtokába került, köveit különféle építkezésekhez, többek között a majki kolostor építéséhez használták fel. Mára az erdő teljesen benőtte a várat, a falak el nem hordott alsó része látható mindössze.



Az Oroszlánkői-barlang bejárata



Az Oroszlánkői-barlang alaprajza

Babérboroszlán – Védett, reliktum (korábbi földtörténeti korból fennmaradt) faj. Örökzöld, körülbelül 100 cm magas cserje. A Vértesben egyedülálló, védett növény. Természetvédelmi értéke 50 000 Ft. A babérboroszlán téli pihenéséből már az első enyhébb napok során felébred, ekkor már 1-2 virága ki is nyílhat. Tömegesen csak március-áprilisban kerül sor virágzására. Az érett húsos termését madarak (főként rigófélék) és kisemlősök (borz, nyest) fogyasztják és terjesztik. Így tudott megmaradni bükkösökben, gyertyános-tölgyesekben és szurdokerdőkben.



A babérboroszlán virágzata



Babérboroszlán

6. nap KŐHÁNYÁS KÖRTÚRA

Útvonal: Kőhányás – Várgesztes – Vérteskozma – Kőhányás

Napi útvonalhossz: 12,6 km

Napi szintemelkedés/lejtés: 293 m/293 m

A hatodik nap körtúrája a vértesi vándortáborozás legmegegyezőbb menete. Nem csak a fizikai próbatétel miatt érdemes vállalkoznotok erre, hanem azért is, mert sok érdekességgel, látnivalóval szolgál. Kőhányásról egészen a Vár-tisztásig a  jelzéken juthattok el, ahonnan a  útvonal a vezet a várhoz. A falu felé rövidíthettek, visszafelé is a jelzett úton maradván viszont a Gesztési-kőfülke mellett viszt el utatok. Várgesztesről a Malom-úton () haladva érhetitek el Vérteskozmat, ami a Vértes igazi gyöngyszeme. Érdemes végigsétálnotok a kis falun, mert a szép templom és a természetkőkerítéses, hosszú, tornácós házak békés, múltbéli hangulatot árasztanak. A faluból visszafordulva szintén a Malom-úton kell haladnotok. Ha odafele nem néztétek meg, akkor visszafelé érdemes időt szánnotok a Szent Vendel-émlék hely megtekintésére. Ezt követően a  mutatja az utat. A Katonasír mellett térhetek vissza Kőhányásra.



Vérteskozma



Tudtad?

Mezei nyúl – E faj nem kizárólag a mezőkön él, vértesi barangolások közben itt-ott az erdőben is találkozni vele. A házi nyulunkkal közelebbi rokonságot nem tart. Az üregi nyúlal ellentétben nem kapar, nem ás üregeket, nappal csak a rejtőszínét felhasználva igyekszik elkerülni a ragadozókat. Néha szinte az ember lába alól ugrik fel, és trappol el gyorsan.



Mezei nyúl



Mókus

Mókus – Ez a kedvesnek tűnő állat nem is olyan ártatlan, mint Tersánszky Józsi Jenő könyve alapján gondolnánk. Bár döntően növényekkel táplálkozik, alkalomadtán viszont a madárfészkeket is kirabolja, és jóízűen elfogyasztja az apró fiókákat vagy a tojásokat. Bár óvatos, az ember láttán legtöbbször mindig a fatörzs ellenkező oldalára húzódva gyorsan felmenekül a magasba, a mogyoróbokrok közelében azonban a termését féltve gyakran hangosan zavarja el a betolakodókat.

Nagy pele – Jobbára éjszaka mozog, ritkán kerül az erdőjáró szeme elé ez az erdei „plüss-állat”, aminek a hangját gyakrabban hallani. Éjszakai életmódjáról tanúskodik nagy, ki-dülledő szeme. A mogyoróspéléhez hasonlóan gyakran beköltözik az erdei faházakba.



Nagy pele

7. nap

KŐHÁNYÁS – OROSLÁNY

Útvonal: Kőhányás – Majk – Oroszlány

Napi útvonalhossz: 13,0 km

Napi szintemelkedés/lejtés: 38 m/172 m

A vértesi vándortáborozás végeztével a  jelezte, enyhén ereszkedő úton juthattok el Kőhányástól az oroszlányi vasútállomásra. Ha viszont még egy kicsit barangolnátok, a jelzett út folytatásaként haladjatok tovább az Alkotmány úton, majd forduljatok jobbra. A Závory Zoltán utcán, illetve annak folytatásában a dűlőúton értek el a Bányászati Múzeumot. Egy föld alatti sétán betekintheitek a bányászat egykori világába, kipróbálhatjátok a kisvasutat. A múzeumlátogatás után a  jelzésen tovább haladva érhető el a Majki Kamaduli remeteség, ahol az apátság és a cellaházak állnak. Ha van még időtök, lepihenhettek a Majki-tó partján, mely az egész heti fátadalmak után egy kis nyugalmat nyújt. Innen a  jelzésen érhetitek el az oroszlányi vasútállomást. Aki busszal utazik, a tó partján találja meg az Oroszlány, Majkpuszta buszmegállót.

A Bányászati Múzeum megközelíthető egy árnyékosabb útvonalon is, ehhez válasszátok a , majd a  jelzések követését.

(útvonalhossz: 13 km; szintemelkedés/lejtés: 151 m/285 m)





A majki műemlékegyüttes

Tudtad?

Kamalduli remeteség – Az országban a legnagyobb földbirtokosok közé tartozó Esterházy család adta a kamalduli szerzetesrendnek a földterületet, majd további arisztokrata családokhoz hasonlóan támogatta az apátság építését is. A rendház mellé cellaházak épültek, ahol szerzetesek éltek magányosan, a külvilágtól elzárva. Az ételt az ún. laikus barátok tették minden nap a cellaház ablakába. A szerzetesek némasági fogadalmat tettek; egy évben csak kétszer három napra szabadultak meg önként vállalt remeteségükből, és csak akkor beszélhettek. Ha az év folyamán bármikor szükségessé vált, írásban kérhették az apáttól a némasági fogadalmuk feloldását. Napjainkban Lengyelországban létezik működő kamalduli remeteség.



A remeték cellaházai



Majki-tó

„Parasztgrófnő” – Így nevezte magát Károlyi Margit, a birtokaitól megfosztott egykori miniszterelnök, Esterházy Mór felesége. A grófnő nem tartott Auszriába férjével és lányával az 1950-es években, hanem kétkezi munkát végezve szegénységben, az egykori remeteség egyik cellaházában tengette életét egészen haláláig. Az ő unokája a néhány éve elhunyt Esterházy Péter író és a ma is élő, egykori válogatott labdarúgó, Esterházy Márton.

Bányászat a Vértesben – Komárom-Esztergom megye székhelye, Tatabánya bányásztelepülésekből (Alsógalla, Felsőgalla, Bánhida, 6-os telep) olvadt össze várossá, de egyébként is jelentős szerepet kapott a bányászat a térség gazdasági fejlődésében. A Vértes három ásványkincse a bauxit, a barnaszén és a kő. Az alumínium alapanyagául szolgáló bauxit bányászatával már felhagytak, ugyanígy a barnaszénével is, bár az 1970-es években az Eocén-program keretein belül még új szénbányákat is nyitottak. Ma már csak követ termelnek ki a Vértesben.



Bauxitföldtani Park, Gánt

Kedvet kaptál?

TOVÁBBI ERDEI VÁNDORTÁBOR HELYSZÍNEK



Börzsönyi Erdei Vándortábor útvonal

Lépjetek az élő történelem földjére! A Diósjenői Erdei Szabadidőpark élményeivel kezdték a tábor, majd a Drégelyvár, a Törökasszony útja, a Kutyka-forrás és az Árpád-kori földvár maradványainak titkait ismerhetitek meg. A legendák és a vadregényes Börzsöny felfedezése mellett lehetőségek nyílnak kézműves foglalkozásra, kisvasutazásra és esti szalonnasütésre is. Készen álltok az időutazásra?



Mátrai Erdei Vándortábor útvonal

A Mátrában festői falvak, különleges erdei élővilág és pompás kilátópontok várnak rátok. Többek között felkereshetitek a Tar melletti csevice kutakat, a Fenyvespusztai Arborétumot, Vidróczi betyárbarlangját, és ha még bíjátok erővel, akkor az ország legmagasabb pontjára, a Kékestetőre is felkapaszkodhattok. Az élményekben gazdag táborozást a Sástói Adrenalin Parkban zárjátok.



Zselici Erdei Vándortábor útvonal

A Zselic varázsa a csillagos égboltban rejlik. A Zselici Csillagpark területén ugyanis olyan alacsony a fényszennyezettség, hogy derült nyári éjszakákon kétezer csillag és a Tejút egy része is látható. A tábor során mesés környezetben barangolhattok a zselici rengetegben, gyönyörködhetek a Ropolyi-tó csillogó víztükrében, és megsimogathatjátok Magyarország öt nagyvadfaját a Bőszénfai Szarvasfarmon.



Vasi-Hegyháti Erdei Vándortábor útvonal

Vándoroljatok velünk a szellős, szalmabálákkal teltűzdelt lankákon! Lépjetek be a Jeli Arborétum varázskertjébe, ugorjatok fejest a Szajki-tavak hűs vizébe, és fedezzétek fel az oszkói Hegy-pásztor Kört, ahol a falu jellegzetes apró parcellás szőlőhegyei és zsúpfedeles présházai mellett a belső békét is meglegelhetitek. Megígérjük, hogy az egyedi hangulatú vidéket örökre a szívetekbe zárjátok majd!



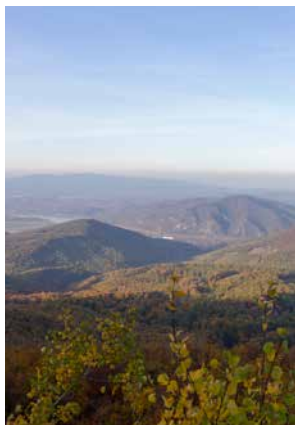
Zempléni Erdei Vándortábor útvonal

Töltődjete fel az utánozhatatlan, vadregényes, ősi energiával teli Zemplénben! A világ tetején érezhetitek magatokat a Sólyom-bérc és a Nagy-Péter-mennykő égisze szikláin, varázslatos napfelkeltét nézhettek az ország legszebb panorámáját nyújtó Kerek-kőnél, a Mlaka-rét és az István-kúti nyírjes egy különleges világba kalauzol, a nomád életérzés a Gerendás-réten pedig felejthetetlen.



Mecseki Erdei Vándortábor útvonal

A Mecseki Láthatatlanok titkos ösvényén, egy Csepel teherautó platóján utazva indítjátok a túrát. Ugye, milyen izgalmas? A hét nap során bepillanthattok a Mecsek szénbányászati múltjába, érintitek a Melegmányi- és a Nagy-Mély völgy csodálatos karsztképződményeit, és megismerkedhettek az üvegművességgel. A magyaregregyi erdei strandolás pedig már csak hab a tortán.



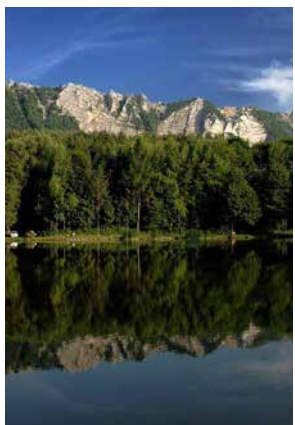
Pilisi Erdei Vándortábor útvonal

A Pilis a „szívünk csücske”, ahol teljesen egybeolvadhattok a természettel. A látványos történelmi túrán kanyaroghattok a Spartacus-ösvényen, lepillanthattok a Dunakanyarra a Prédikálószerkről, a Bertényi Miklós Fűvészkertben a hatalmas duglászfenyők árnyékában hűsölhettek, Visegrádon pedig visszamehettek az időben. A tábor végén egy vízből kaland is vár rátok a Madas László Erdészeti Erdei Iskolában. Indulhatunk?



Bakonyi Erdei Vándortábor útvonal

A Bakony az egyik legkedveltebb útvonal, megérjük, hogy mindenkinek ide húz a szíve! A hűvös Kerteskői-szurdok 30-40 méteres sziklafalai, a Szent István király nevéhez fűződő 1000 éves Bakonybél, a Kőris-hegyi panoráma a Balaton csillogó víztükrével, a Pannon Csillagdában tett kirándulás a csillagok közé mind-mind különlegessé teszik az útvonalat. Tudtátok, hogy a Bakonyban is van Gyilkos-tó? Ideje megnézni!



Bükki Erdei Vándortábor útvonal

Az útvonalat a Bükki-fennsík barlangoktól „lyukacsos” karsztfelszíne és jégkorszaki fajokat megőrző mikroklímája teszi egyedivé. A híres bükki „kövek”, az Istállós-kő, Tar-kő, Pes-kő, Bálvány, Bél-kő meghódítása után üdítő lesz a bükkösök hűsítő árnyéka. A tábor során elkalauzolunk titeket a vidék legfontosabb régészeti lelőhelyére is, az Istállós-kői ősember barlangba. Szilvásvár és a Fátyol-vízesés pedig méltó lezárása az egyhetes időutazásnak.



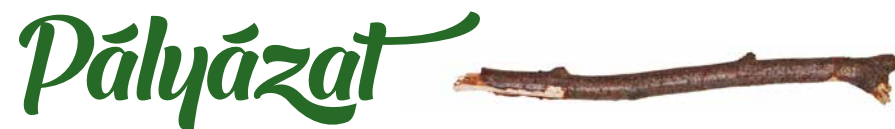
Balaton-felvidéki Erdei Vándortábor útvonal

Túrázz víz és föld találkozásánál: itt ér össze a magyar tenger csillogó vize a felvidék szőlős lankáival, medencéivel és tanúhegyeivel. Ha olyan helyen kirándulnál, ahol az élővilág és a mesés táj mellett a történelmi emlékek is főszerepet kapnak, akkor várunk a Balaton-felvidékre! Az útvonal kolostorromjainál leltűnt idők történéseit idézhetitek fel, hegytetőről és kilátóról gyönyörködhetek a vidék panorámájában, zárásként pedig a Balaton hűs vize vár benneteket!



Dél-Zalai Erdei Vándortábor útvonal

Az erdő és a víz szerelmeseinek! A kis zalai falvak, a pincesorokat körülölelő erdők változatos élővilága sok érdekességet tartogat. Sétálhattok a közel 200 éves bükkösben, felfedezhetitek az erdő alatt található hidegháborús bunkerrendszer építményeit, meglátogathatjátok a fák közt megbújó különleges kápolnákat, utazhattok az ország leghosszabb erdei vasútján és bejárhatjátok a Budafai Arborétum ösvényeit, mielőtt vízre szállnátok.



Tetszett a tábor? Arra biztatunk, hogy megörökített élményeidet küldd el a vándortáboros fotó- és videópályázatra! Érdekel? További a részleteket: vandortabor.hu/fotopalyazat-2025



SZERETNÉD MEGOSZTANI A NAGYVILÁGGAL A TÁBORI ÉLMÉNYEIDET?

f #ERDEIVANDOR #VÁNDORTÁBOR #LEGJOBBTÁBOR

AZ ERDEI TŰZGYÚJTÁS SZABÁLYAI



Talán nem is gondolnád, de Magyarországon évente több mint 20.000 erdő- és vegetációtüz keletkezik. **Magyarországon a tüzek 99 százaléka ráadásul emberi gondatlanság miatt keletkezik!** Az okok között előkelő helyen szerepelnek a rosszul eloltott, vagy a nem jó helyen rakott tábortüzek. Tartsd tehát be a szabályokat, és fogadd meg az alábbi tanácsokat, hogy gondtalanul élvezhesse mindenki az esti tábortüzek hangulatát!

Mikor nem gyűjthatsz tüzet az erdőben?

Kiemelten tűzveszélyes, száraz, meleg időszakokban tűzgyújtási tilalmat rendelnek el. Ekkor az erdőben mindenütt, még **a kijelölt tűzrakóhelyeken is tilos a tűzgyújtás!** Az első lépés tehát a tájékozódás, hogy nincs-e tilalom. Ezt megleheted a www.erdotuz.hu oldalon, vagy az útvonalfelelősnél.

Hol gyűjthatsz tüzet?

Az erdőben az arra kijelölt és kiépített tűzrakóhelyeken szabad tüzet gyújtani. A legtöbb táborhelyen van ilyen, ha nem találsz, akkor kérdezd a táborhely gondnokát!

Hogyan gyűjtsd meg a tüzet?

Tüzet mindig csak felnőtt jelenlétében gyűjts! Első lépésben készíts egy kis kupacot a gyújtósóból (pl. papír, száraz levelek), majd apró ágakból egy kis sátrat a gyújtós fölé. Gyufával vagy öngyújtóval több oldalról is gyűjtsd meg a gyújtóst, majd ha az ágak is lángra kaptak, óvatosan tápláld a tüzet további aprófával, később nagyobb tűzifával. Ne feledd, hogy a tűzhely nem szemetes! Csak az ártalmatlanul égő hulladékot dobod bele (papír, hagymahéj). Az egészségre ártalmas (pl. műanyag zacskó), vagy el nem égő hulladékot (pl. konzervdoboz, üveg) a szelektív hulladékgyűjtőbe helyezd!

Hogyan oltsam el a tüzet?

Lehetőleg hagyd teljesen leégni a tüzet, majd locsold le minél több vízzel. A vizet keverd össze a még forró hamuval, figyelve a tűz széleire is! Mielőtt ott hagyod, ellenőrizd, hogy teljesen kialudt-e a tűz: tartsd a kezed a hamu fölé, és ahol még forrónak érzed, oda önts újból vizet. **Ha a hamu forró, ne indulj el, ne hagyd magára!**

AZ ÉV LEGZÖLDEBB HETE!

Az erdők közös örökségünket jelentik, egészséges megmaradásuk a változó klímában az élhető természeti környezet fennmaradásának záloga. Ezért egész úton figyelj oda, hogy közösen megőrizhessük a Vértes erdeit az utókornak:



Csak a lábnyomodat hagyd az erdőben! Vagyis ne szemetelj, a napi hulladékot összegyűjtve vidd el a táborhelyig, ahol megfelelően válogatva helyezd el a szelektív hulladékgyűjtőben.



Minél kevesebb szemetet termelj! A napi ételcsomagolásához használd az út elején kapott táskát, az ivóvizet mindig a kulacsodba töltsd újra.



Takarékoskodj a vízzel! Túrázás közben természetesen fontos a folyamatos folyadékbevitel, és a meleg nyári napokon jól esik egy gyors mosdás a faluszéli nyomós kutaknál. De ne feledd, hogy a víz az egyik legfontosabb kincsünk, ezért ne folyasd fölöslegesen a kút vizét, és ne bánj pazarlóan a források vizével sem! Az esti mosdásnál is takarékoskodj a táborhelyre sokszor nehezen eljuttatott vízzel: próbálj három perc alatt alaposan lezuhanyozni. Hidd el, egy kis odafigyeléssel menni fog!



Vigyázz az erdei élőlényekre, növényekre és állatokra! Az egészséges erdőben az élőlényeknek megvan a maguk fontos szerepe, így minden letört faág, eltaposott rovar gyengíti az életközösség egészének működését.



Válj tudatos energia-felhasználóvá! Takarékoskodj az elektromos árammal, ne használd túl gyakran a telefonod, és ha teheted, környezetbarát módon (gyalog és kerékpárral) közlekedj – nemcsak az Erdei Vándortábor ideje alatt, hanem később a mindennapokban is!





Kiadja:

Országos Erdészeti Egyesület, 2025
www.oee.hu
www.erdeivandor.hu

Design:

Bodolóczki Júlia
be.net/bodojula